

การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์การศึกษาอกระบบและ
การศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

The innovative management development of a non-formal and informal
education center Lang Suan District, Chumphon Province.

ปณิตา วิจิตรโสภ

Panita Wijitsopa

สำนักงานการศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย

ตำบลหลังสวน อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

Lang Suan Subdistrict Non-Formal and Informal Education Office,

Lang Suan District, Chumphon Province

Email: Panita358@gmail.com

Retrieved April 10, 2024; Revised April 22, 2023; Accepted April 25, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) เพื่อประเมิน การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร (2) เพื่อเปรียบเทียบ การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนา ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จากทัศนะ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะประชากร (3) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง การจัดการนวัตกรรมศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร กับปัจจัยที่มีผลต่อ การจัดการนวัตกรรมการ

การวิจัยเป็นเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็น ข้าราชการ พนักงานราชการ นักศึกษา ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร จำนวน 300 คน ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน การวิเคราะห์ค่า ที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน

ผลการวิเคราะห์พบว่า (1) การจัดการนวัตกรรมการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับมากที่สุด (2) การจัดการนวัตกรรมการศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร จากทัศนะ ของกลุ่มตัวอย่าง มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากรอย่างมีนัยสำคัญ.05 (3) ความสัมพันธ์ระหว่างการจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนา ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผล การจัดการนวัตกรรมการจัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ.01

คำสำคัญ: 1.การจัดการนวัตกรรม ; 2.ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

Abstract

This research aimed to : (1) verified of innovative management development of a non-formal and informal education center Lang Suan District, Chumphon Province. (2) compare attitude of respondents toward innovative management development of a non-formal and informal education center via demographics factors. (3) explain correlation between innovative management development of a non-formal and informal education center with affecting factors.

This was quantitative research. Sample were 300 civil workers, government employees, and students. Questionnaires were data collection tool, analytical statistical were percentages mean standard deviation t test and ANOVA F pearson coefficient The Findings were as follows; 1) innovative management development of a non-formal and informal education center were highest level.2) There were statistical significant difference among respondents attitude toward innovative management development of a non-formal and informal education center.3) correlation between innovative management development of a non-formal and informal education center was statistical positive correlated with affecting factors at .01 level.

Keywords: 1. innovative management ;2. Development non-formal and informal education center Lang Suan District, located in Chumphon Province.

บทนำ

การศึกษานอกระบบโรงเรียน คือ กิจกรรมการศึกษา ที่มีกลุ่มเป้าหมายผู้รับบริการและวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีรูปแบบ หลักสูตร วิธีการจัดและระยะเวลาเรียน หรือฝึกอบรมที่ยืดหยุ่นและหลากหลายตามสภาพความต้องการและศักยภาพในการเรียนรู้ของกลุ่มเป้าหมายนั้น และมีวิธีการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ที่มีมาตรฐานเพื่อรับคุณวุฒิทางการศึกษาหรือเพื่อจัดระดับผลการเรียนรู้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551)

ลักษณะสำคัญ คือ มีการจัดที่ ยืดหยุ่น ในทุกขั้นตอน ทั้งการกำหนดจุดมุ่งหมาย รูปแบบ วิธีการจัดการศึกษา ระยะเวลาของการศึกษา การวัดและประเมินผล เพื่อให้เหมาะสมกับสภาพปัญหา และความต้องการของแต่ละบุคคล

รูปแบบการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน เช่น การเรียนด้วยตนเอง การเรียนจากสื่อการเรียนโดยกระบวนการกลุ่ม การเรียนในตอนเย็นหรือวันหยุด การเรียนที่บ้าน ศูนย์การเรียน หรือสถานที่ที่ผู้เรียนนัดหมายกัน การประเมินผลก็เป็นไปอย่างยืดหยุ่น เช่น ใช้การสอบ การปฏิบัติให้ดู การสัมภาษณ์โดยผู้มีความรู้ การเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ เป็นต้น

การศึกษานอกระบบโรงเรียน เป็นการเรียนรู้ที่ควบคู่ไปกับการศึกษาตามอัธยาศัย โดยผู้สอนอาจจัดประสบการณ์เรียนรู้เพิ่มเติมหรือชี้แนะช่องทางการศึกษาเพิ่มเติมผ่านการศึกษตามอัธยาศัยรูปแบบต่าง ๆ ร่วมด้วย เช่น การจัดแหล่งข่าวสารข้อมูลให้แก่บุคคลได้ค้นคว้า การเผยแพร่ความรู้ ข้อมูล ข่าวสารผ่านสื่อเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อให้บุคคลได้รับการศึกษาอย่างครอบคลุมและต่อเนื่อง

สำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชุมพร ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานธุรการของคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย จังหวัดชุมพร และมีอำนาจหน้าที่บริหารจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภายในกรุงเทพมหานคร รวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

1. จัดทำยุทธศาสตร์ เป้าหมาย และแผนพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยในจังหวัดกรุงเทพมหานคร ให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรฐานการศึกษา แผนการศึกษาชาตินอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ตามสภาพของท้องถิ่นและชุมชน
2. ศึกษาวิเคราะห์ วิจัย และรวบรวมข้อมูลสารสนเทศด้านการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
3. วิเคราะห์ จัดตั้ง จัดสรรเงินงบประมาณให้แก่สถานศึกษา และภาคีเครือข่ายที่จัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
4. ประสาน ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษา และภาคีเครือข่าย
5. จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษานอกระบบตามที่กฎหมายกำหนด
6. ส่งเสริม สนับสนุนการเทียบโอนความรู้และประสบการณ์ และการเทียบระดับการศึกษา
7. ส่งเสริมและพัฒนาหลักสูตร สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาร่วมกับสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
8. ระดมทรัพยากรด้านต่างๆ รวมทั้งทรัพยากรบุคคลเพื่อมีส่วนร่วมในการส่งเสริม สนับสนุน การจัดการและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
9. ส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
10. พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยและภาคีเครือข่าย
11. ส่งเสริม สนับสนุน ติดตามและรายงานผลการดำเนินงานตามโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ งานนโยบายพิเศษของรัฐบาลและงานเสริมสร้างความมั่นคงของชาติ
12. กำกับ ดูแล นิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยของสถานศึกษาและภาคีเครือข่าย
13. ปฏิบัติงานอื่นๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

จากภารกิจหลักข้างต้น พบว่า ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพรจะต้อง มีการ พัฒนาการบริหารจัดการ สำนักงานให้มีสมรรถนะและพัฒนาขีดความสามารถใน

การให้บริการแก่ นักศึกษาและประชาชน ทั่วไป ในขณะที่การสนับสนุน จากหน่วย ต้นสังกัด น่าจะไม่ พร้อม สมบูรณ์ เนื่องข้อจำกัดต่าง ๆ อาทิเช่น กำลังคน และงบประมาณ ที่คล้ายกันกับ หน่วยงานภาครัฐอื่น ๆ แนวทาง ที่เหมาะสม ศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง จะต้องนำ หลักการจัดการ ที่แปลกใหม่และมีประสิทธิภาพเข้ามา บริหารจัดการ สิ่งนี้อาจแปลกใหม่สำหรับการจัดการ ภาครัฐ จัดได้ว่า เป็น นวัตกรรมและนวัตกรรมที่ควรนำมาประยุกต์ใช้มากที่สุดได้แก่ นวัตกรรมกระบวนการ จัดการ เพราะส่งผลโดยตรง ต่อความสำเร็จของการบริหารจัดการองค์กร ผู้วิจัยมีความประสงค์จะวิจัยการนำ นวัตกรรมกระบวนการจัดการไปประยุกต์ใช้จัดการศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1 เพื่อประเมิน การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง
- 2 เพื่อเปรียบเทียบ การจัดการ นวัตกรรมเพื่อศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง จากทัศนะ ของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะประชากร
- 3 เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่าง นวัตกรรมศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตาม อัธยาศัย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง กับปัจจัยที่มีผลต่อ การจัดการนวัตกรรมการจัดการ

สมมติฐานการวิจัย

1. การจัดการนวัตกรรมการศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง อยู่ในระดับปานกลาง
2. การจัดการนวัตกรรมการศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง จากทัศนะ ของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความแตกต่างกันจำแนกตามลักษณะประชากร
3. นวัตกรรมการจัดการศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลต่อ การจัดการนวัตกรรมการจัดการ

ขอบเขตการวิจัย

1 ขอบเขตด้านตัวแปร

1.1 ตัวแปรต้น ประกอบด้วย ลักษณะประชากรของ กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย เพศ อายุ ราชการ ระดับการศึกษา สถานภาพ และปัจจัยที่มีผลต่อการจัดการนวัตกรรมการจัดการศูนย์การศึกษา อิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ประกอบด้วย ปัจจัยที่มีผลต่อ การ จัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนา ศูนย์การศึกษาอิสระระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอลำปาง จังหวัด ลำปาง 1. ต้องการปรับปรุงกระบวนการ/ผลิตภัณฑ์/บริการ 2. การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของ เทคโนโลยี

การแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางการจัดการ ทั้งภายในและภายนอก 3. การแก้ปัญหาให้กับศูนย์การเรียนรู้ และนักศึกษาได้ 4. การสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ 5. การพัฒนาและบ่มเพาะพนักงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยการพัฒนา Mindset

1.2 ส่วนตัวแปรตาม 1) การจัดการนวัตกรรมการจัดการสำนักงาน

2 ขอบเขตด้าน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ บุคลากรและนักศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร จำนวน 300 คน

ทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร โดยมีทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่ได้ทำการทบทวนวรรณกรรมมาทั้งหมด เกี่ยวข้องกับการจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนาองค์การประกอบด้วย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาตามอัธยาศัย แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับนวัตกรรม ในองค์การ ประเภทของนวัตกรรม ทฤษฎีเกี่ยวกับนวัตกรรมทาง ธุรกิจแนวคิดและทฤษฎีนวัตกรรมการตลาด แนวคิดนวัตกรรมบริการแนวคิดของนวัตกรรมและการบริหาร จัดการแนวคิดทางด้านนวัตกรรมทางการเงิน ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม การประเมินศักยภาพองค์การ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในการวิจัยครั้งนี้จึงได้มีการทบทวนวรรณกรรมเกี่ยวกับการเพื่อนำไปสู่ทำวิจัยการจัดการนวัตกรรม เพื่อพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร

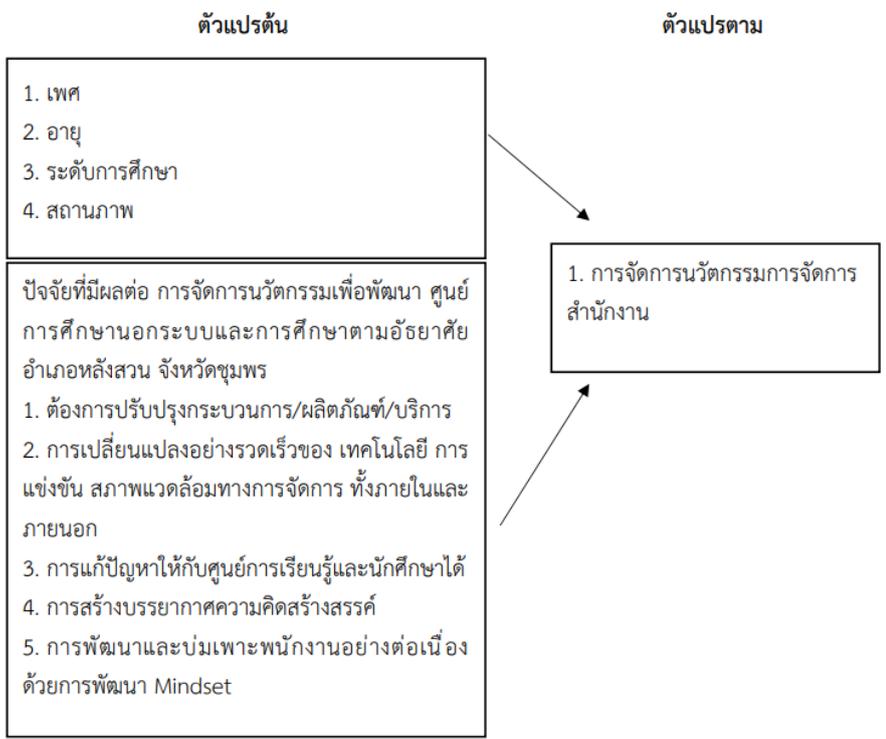
ชัยยศ อิ่มสุวรรณ์และคณะ (2544) ให้นิยามการศึกษาตามอัธยาศัยว่าเป็นการจัด สภาพแวดล้อม สถานการณ์ปัจจัยเกื้อหนุน สื่อ แหล่งความรู้และบุคคล เพื่อส่งเสริมให้บุคคลได้เรียนรู้ตาม ความสนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาส เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทั้งของตนเอง ครอบครัว ชุมชน และสังคม กระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (2551, น. 2) ให้ความหมายการศึกษาตามอัธยาศัยว่าเป็นการศึกษาที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความ สนใจ ศักยภาพ ความพร้อมและโอกาสโดยการศึกษาจากบุคคลประสบการณ์สังคม สภาพแวดล้อม สื่อหรือ แหล่งความรู้อื่น ๆ

Diederick B. Swart (2013) กล่าวว่าองค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม มี 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1. การชี้แนะและเพิ่มขีดความสามารถของพนักงาน 2. การรับรู้และให้คุณค่าในความทุ่มเทของพนักงาน 3. การมีอิทธิพลต่อผู้มีส่วนได้เสีย 4. การมีความเชี่ยวชาญในด้านเทคนิค 5. การพัฒนาด้านกลยุทธ์ 6. การตั้งเป้าหมายในการดำเนินงาน 7. การปรับตัวและยอมรับแนวคิดใหม่ 8. การประเมินโอกาสทางการค้า

ฐิตินันท์ นันทะศรีและคณะ (2563) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาวารสาร บัณฑิตศึกษา ปีที่ 17 ฉบับที่ 79 ตุลาคม-ธันวาคม 2563 การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เทคนิคในการบริหารจัดการ และความเป็นผู้นำเพื่อนำพา

องค์การสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้ตั้งนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพสูงสุดผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องยอมรับและเรียนรู้แนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิสัยทัศน์ การขับเคลื่อน สถานศึกษาด้วยแผนงานหรือกลยุทธ์ใหม่ ๆ และนำสู่การสร้างสรรค่นวัตกรรม ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างปฏิเสธไม่ได้ การก้าวสู่ความสำเร็จของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเองสู่การเป็นผู้นำที่ครองตน ครองคนและครองครองได้เป็นอย่างดี ซึ่งต้องอาศัยการบริหารจัดการสมัยใหม่อย่างมีศิลปะในการทำงาน งานทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ สิ่งสำคัญคือการพัฒนาคนทางความคิดเพื่อให้ คนพัฒนางานให้ ประสบผลสำเร็จ ซึ่งต้องอาศัยผู้บริหารที่มีเทคนิคการบริหารจัดการสมัยใหม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมมาขับเคลื่อนองค์กรไปสู่ทิศทางที่สอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบันซึ่งประกอบด้วย องค์ประกอบหลัก 5 ด้าน คือ 1) ด้านการมีวิสัยทัศน์เชิง นวัตกรรม 2) การทำงานเป็นทีมและ การมีส่วนร่วมเชิงนวัตกรรม 3) การมีทักษะการคิดสร้างสรรค์นวัตกรรม 4) การแสดงบทบาท หน้าที่เชิง นวัตกรรม และ 5) การมีบุคลิกภาพเชิงนวัตกรรม หากผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมดังกล่าว จะกลายเป็น ตัวชี้วัดความสำเร็จและคุณภาพการบริหารจัดการ คุณภาพของบุคลากรและสถานศึกษา ซึ่งจะส่งผลต่อการการบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิภาพต่อสถานศึกษาได้ในที่สุด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิด

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยเป็นเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างเป็น ข้าราชการ พนักงานราชการ นักศึกษา ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร จำนวน 300 คน ใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลและทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน การวิเคราะห์ค่า ที่ การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว การวิเคราะห์สหสัมพันธ์เพียร์สัน.

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา และสถานภาพ มีรายละเอียดดังนี้

เพศ พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง จำนวน 172 คน คิดเป็นร้อยละ 57.3 และเพศชาย จำนวน 128 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7

อายุ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นมี อายุระหว่าง 20-30 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.0 รองลงมาอายุระหว่าง 31-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 17.0 รองลงมาอายุระหว่าง 41-50 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.7 และอายุระหว่าง 50-60 ปีคิดเป็นร้อยละ4.3 ตามลำดับ

ระดับการศึกษา กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 92.7 รองลงมา ปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 6.7 และปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ .7 ตามลำดับ

สถานภาพ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น คิดเป็นร้อยละ 93.0 รองลงมาพนักงานราชการ คิดเป็นร้อยละ 6.0 และข้าราชการ คิดเป็นร้อยละ 1.0 ตามลำดับ

การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ในภาพรวม เท่ากับ =4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ลงไปหาน้อยสุดตามเกณฑ์การประเมิน พบว่า ข้อ 5. เตรียมความพร้อมการเปลี่ยนแปลงรอบด้านอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.79 รองลงมา ข้อ 4. พัฒนาข้าราชการและพนักงานทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย =4.78 ข้อ 3. ต้องการพัฒนาและแสวงหาโอกาสใหม่ ๆ มีความรู้ในการเอาชนะอุปสรรค ฉลาดในการแก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.78 ข้อ 1. ผู้บริหารและข้าราชการความเข้าใจในเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของนักศึกษาในทุกด้านมีค่าเฉลี่ย =4.73 และข้อ2. การสำรวจหาข้อมูลเพื่อประกอบการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการจัดการหน่วยงานมีค่าเฉลี่ย =4.71 ตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผล การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตาม
อัธยาศัยอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้านการปรับปรุงกระบวนการ/ผลิตภัณฑ์/บริการ ในภาพรวม
 เท่ากับ = 4.71อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับ
 ค่าเฉลี่ยมากที่สุด ลงไปหาน้อยสุดตามเกณฑ์การประเมิน พบว่า ข้อ 10. สร้างสรรค์วิธีการใหม่ๆ หรือสิ่ง
 ใหม่ๆให้เกิดประโยชน์กับนักศึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.75 รองลงมา ข้อ 9. ปลุกฝังให้ทุก
 คนคิดสร้างสรรค์อยู่เสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.73 ข้อ 6. มุ่งมั่น ในการพัฒนา
 ความสามารถและผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.71 ข้อ 8. บริการอย่าง
 ต่อเนื่องแม้อองค์กรจะประสบปัญหาใดๆเกิดขึ้นก็ตาม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.70 และข้อ 7.
 สามารถเปลี่ยนแปลงกระบวนการ ความคิดจากกรอบแบบจำกัดเป็นกระบวนการความคิดแบบเติบโตอยู่ในระดับ
 มากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.69 ตามลำดับ

การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหลัง
 สวน จังหวัดชุมพร ด้านการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของ เทคโนโลยี การแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางการ
 จัดการ ทั้งภายในและภายนอกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหลังสวน
 จังหวัดชุมพร ในภาพรวม เท่ากับ = 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดย
 เรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ลงไปหาน้อยสุดตามเกณฑ์การประเมิน พบว่า ข้อ 14.
 สร้างวิธีการทำงานรูปแบบใหม่ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์การ กระตุ้นพฤติกรรมเชิงบวก ที่สอดคล้องกับ
 วิสัยทัศน์ด้านการเปลี่ยนแปลง อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.78 รองลงมา ข้อ 15. สนับสนุนให้เกิด
 การคิดเชิงนวัตกรรม เพื่อให้การทำงานสามารถรับมือกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันได้อย่างมี
 ประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.78 ข้อ 13. สร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานที่นำไปสู่
 วิสัยทัศน์ที่วางอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.75 ข้อ 12. สร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันร่วมกัน เพื่อให้บรรลุ
 เป้าหมายเดียวกัน อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.74 และ ข้อ 11. ทำให้เกิดการ
 เปลี่ยนแปลง เทคโนโลยีให้สอดคล้องกับการแข่งขัน ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.62 ตามลำดับ

การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหลัง
 สวน จังหวัดชุมพร ด้านการแก้ปัญหาให้กับศูนย์การเรียนรู้และนักศึกษาได้ ได้ในภาพรวมเท่ากับ = 4.77
 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด
 ลงไปหาน้อยสุดตามเกณฑ์การประเมิน พบว่า ข้อ 16. สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับสถานการณ์หรือข้อมูล

ข่าวสาร ด้วยความคิดเชิงวิเคราะห์ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.80 รองลงมา ข้อ 18. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความโปร่งใสและสามารถควบคุมอารมณ์ได้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.79 ข้อ 19. สามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสำนักงานได้อย่างท่วงที อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.77 และข้อ 17. การเกิดความคิดสร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.72 ตามลำดับ

การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนา ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้านการสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ ในภาพรวม เท่ากับ = 4.65 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ลงไปหาน้อยสุดตามเกณฑ์การประเมิน พบว่า ข้อ 22. ฝึกการถามอย่างสร้างสรรค์เพื่อให้สามารถคิดคำตอบ การสร้างไอเดียมากมายอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนการเข้าใจซึ่งกันและกัน อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.72 รองลงมา ข้อ 21. การศึกษาดูงานจากหน่วยงานอื่น ๆ รวมถึงหน่วยงานผู้จัดทำหลักสูตรออกแบบหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.68 ข้อ 23. หัวหน้าและทุกๆคนที่มีส่วนร่วมในการพัฒนานวัตกรรมในองค์กร อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.62 และ ข้อ 20. การสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ สร้างพื้นที่ปลอดภัย ให้กล้าคิด กล้าพูด กล้าเสนอความคิดเห็นที่แปลกใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.60 ตามลำดับ

ประสิทธิผลของการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการสังกัดสำนักงานป้องกันและปราบปราม กรมสรรพสามิต ด้านความก้าวหน้าหรือการปรับปรุงการให้บริการ ในภาพรวม เท่ากับ = 4.41 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปหาน้อยสุดตามเกณฑ์การประเมิน พบว่า ข้อ 16. นำการร้องเรียนของผู้รับบริการมาปรับปรุงการบริการ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.44 รองลงมา ข้อ 17. พัฒนาการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ ได้อย่างเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.43 และ ข้อ 18. ปรับปรุงการให้บริการสม่ำเสมอ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.36 ตามลำดับ

การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนา ศูนย์การศึกษาอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ด้านการพัฒนาและบ่มเพาะพนักงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยการพัฒนา Mindset ในภาพรวม เท่ากับ = 4.76 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุด ลงไปหาน้อยสุดตามเกณฑ์การประเมิน พบว่า ข้อ 27. ร่วมมือกับหน่วยงานวิจัยและพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.82 รองลงมา ข้อ 26. ให้โอกาสเข้าร่วม อบรมสัมมนาต่างๆ การทดลองทำสิ่งใหม่อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.78 ข้อ 25. เพิ่มเสริมทักษะ ความคิดเครื่องมือต่างๆ ด้วยการไปดูงาน การอบรมสัมมนาต่างๆ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.74 และข้อ 24. พัฒนา

และบ่มเพาะพนักงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยการพัฒนา Mindset Mindset ให้กล้าคิด กล้าทำ กล้าเสี่ยงอย่างมีหลักการ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.73 ตามลำดับ

สรุปผลการทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานที่ 1 การจัดการนวัตกรรมการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร อยู่ในระดับปานกลางอยู่ในระดับมากที่สุด

สมมติฐาน ที่ 2 การจัดการนวัตกรรมการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร จากทัศนะ ของกลุ่มตัวอย่าง มีความแตกต่างกันเมื่อจำแนกด้วยลักษณะประชากรอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐาน ที่ 3 ความสัมพันธ์นวัตกรรมการจัดการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอหลังสวนจังหวัดชุมพรไม่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยที่มีผลการจัดการนวัตกรรมการจัดการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การอภิปรายผล

การจัดการนวัตกรมเพื่อพัฒนา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร ในภาพรวมเท่ากับ = 4.69 อยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับความคิดเห็นจากระดับค่าเฉลี่ยมากที่สุดลงไปหาน้อยสุดตามเกณฑ์การประเมิน พบว่า ด้านการแก้ปัญหาให้กับศูนย์การเรียนรู้และนักศึกษาได้ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย = 4.55 รองลงมา ด้านการพัฒนาและบ่มเพาะพนักงานอย่างต่อเนื่อง ด้วยการพัฒนา Mindset มีค่าเฉลี่ย = 4.76 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการจัดการนวัตกรมการจัดการสำนักงาน มีค่าเฉลี่ย = 4.75 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วของ เทคโนโลยี การแข่งขัน สภาพแวดล้อมทางการจัดการ ทั้งภายในและภายนอกศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอหลังสวน จังหวัดชุมพร มีค่าเฉลี่ย = 4.73 อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการปรับปรุงกระบวนการ/ผลิตภัณฑ์/บริการ มีค่าเฉลี่ย = 4.71 อยู่ในระดับมากที่สุด และด้านการสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ย = 4.65 อยู่ในระดับมากที่สุด ตามลำดับ สอดคล้องกับฐิตินันท์ นันทะศรี^{1,*} วาโร เฟ็งสวัสดิ์² วัลนิกา ฉลากบาง² และ พรเทพ เสถียรนพแก้ว (2563) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาวารสารบัณฑิตศึกษา ปีที่ 17 ฉบับที่ 79 ตุลาคม-ธันวาคม 2563 การเปลี่ยนแปลงเป็นเรื่องที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องใช้เทคนิคในการบริหารจัดการ และความเป็นผู้นำ เพื่อนำพาองค์กรสู่ความสำเร็จในการเปลี่ยนแปลงได้ดังนั้น เพื่อให้การบริหารจัดการมีประสิทธิภาพสูงสุดผู้บริหาร สถานศึกษาจำเป็นต้องยอมรับและเรียนรู้แนวคิดและวิธีการใหม่ ๆ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การคิดอย่างมีวิสัยทัศน์ การขับเคลื่อน

สถานศึกษาด้วยแผนงานหรือกลยุทธ์ใหม่ๆ และนำสู่การสร้างสรรค์นวัตกรรม ซึ่งผู้บริหารจะต้องมีภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมอย่างปฏิเสธไม่ได้ การก้าวสู่ความสำเร็จของการเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องพัฒนาตนเอง สู่การเป็นผู้นำที่ครองตน ครองคน และครองใจได้เป็นอย่างดี ซึ่งต้องอาศัยการบริหารจัดการสมัยใหม่อย่างมีศิลปะในการทำงาน งานทั้งศาสตร์และศิลป์ในการบริหารจัดการ

ข้อเสนอแนะ

การจัดการนวัตกรรมเพื่อพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอลำปาง จังหวัดพิจิตร ด้านการสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ ในภาพรวม อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่น้อยที่สุดได้แก่ การสร้างบรรยากาศความคิดสร้างสรรค์ สร้างพื้นที่ปลอดภัย ให้กล้าคิด กล้าพูด กล้าเสนอความคิดเห็นที่แปลกใหม่ อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย =4.60 ควรให้โอกาสแสดงความคิดสร้างสรรค์ มากขึ้น

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

- 1 รัฐบาลควรให้ความสำคัญในนโยบายการศึกษาของนักศึกษานอกระบบ

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

- 1 วิจัยในคิดค้นนวัตกรรมใหม่ๆเพื่อการศึกษาสำหรับผู้ศึกษานอกระบบ
- 2 วิจัยความเป็นไปได้ในการนำระบบนวัตกรรมเพื่อพัฒนาองค์กรมาปรับใช้ได้จริง

บรรณานุกรม

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551).พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย.

กรุงเทพมหานคร: กระทรวงศึกษาธิการ.

ฐิติพันธ์ นันทะศรีวาโร และคณะ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารบัณฑิตศึกษา, 17(79),11-20.

ชัยยศ อิมสุวรรณ์, วิศนีย์สิลตระกูล,และอมรา ปฐภิญโญบูรณ์. (2544).การศึกษาตามอัธยาศัย : จากแนวคิดการ เรียนรู้ตลอดชีวิตสู่แนวปฏิบัติ.กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยกรมการศึกษานอกโรงเรียน.

Diederick, B. Swart. (2013). *The Development of an Innovation leadership Questionnaire Stellenbosch University*. Master of Commerce in the Faculty of Economic and Management Sciences, Stellenbosch University